

HERTOGPOST DECEMBER 2019

Maandblad van de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
31^e jaargang nummer 11

Geachte leden,

Hierbij nodigen wij u uit voor de feestelijke afsluiting van het verenigingsjaar op donderdag 19 december a. s. in zaal 1 van sociaal cultureel centrum 'De Helftheuvel', Helftheuvelpassage 115, 5224 AC te 's-Hertogenbosch. Aanvang 20.00 uur.

Agenda ledenavond 19 december 2019

1. Opening, verslag 28 november j. l., ingekomen stukken en mededelingen
2. Verkoping
- 3. *We laten ons eens verrassen....***
4. Rondvraag
5. Sluiting

In deze Hertogpost o. m.:

- ❖ Militaire(n op hun) Post (4): Scheepsramp
- ❖ Albumblad: Leo van Veghel
- ❖ Rouwen om een zwanenbroeder
- ❖ Type Veth: enkel- en meervoudige frankeringen (26)
- ❖ Spelend verzamelen

Met dit kerstnummer wensen bestuur en redactie U een vreugdevol Kerstfeest, 'n gezellige jaarwisseling en een gelukkig 2020.
OP NAAR ONS 90-JARIG JUBILEUM!

VERSLAG van de BIJEENKOMST van 28 NOVEMBER 2019

1. Opening: om precies 20.00 uur. We hebben zin in de lezing en de grote veiling. We tellen vanavond weer 70 aanwezigen: een geweldige opkomst. Tonny en Harrie de Kok hebben zich voor vanavond afgemeld, evenals Ruud Verberne, Charles Kalkhoven en Cris Kraimaat. De voorzitter vertelt, dat de heer Ad Anemaat voortaan in Huize Lidwina in Boxtel woont. We hebben momenteel drie aspirant leden in de vereniging. Vanavond is een van hen aanwezig: de heer Rossi uit Oisterwijk. Wij heten hem van harte welkom en hopen dat hij de sfeer in onze vereniging als aangenaam zal ervaren. De voorzitter komt ook nog even terug op de vorige ledenavond. Hij liet toen verstek gaan omwille van de Multilaterale in Luxemburg. Hij dankt Bart Schellekens en René Kok voor de professionele vervanging. Tevens doet hij een dringende oproep aan alle leden om nog eens na te gaan of ze iets willen betekenen voor onze vereniging. 'Wij hebben handjes nodig.' Dat is meteen een bruggetje naar een minder aangename mededeling: ons bestuurslid Carel Trietsch heeft te kennen gegeven niet langer deel meer te willen uitmaken van het bestuur en de vereniging. Wij nemen ten gevolge van een verschil van inzicht over het te volgen beleid met spijt afscheid van elkaar. Wij danken hem voor al zijn inzet in de afgelopen periode voor de PR van onze vereniging. Een belangrijk en actueel item met het oog op 2020 (ons 90-jarig bestaan). Wij zijn dus dringend op zoek naar nieuwe mensen.

De voorzitter maakt wat reclame voor het nieuwe magazine (drie nummers in de planning) 'de Hertog Postbode': een sprankelend blad voor slechts 1 €. Ook kan ieder een paar zakjes met gemeentelijke wapenkaartjes meenemen ter reclame en natuurlijk om te gaan verzamelen. Hij maakt melding van het initiatief van een van onze leden om hiervoor een speciaal verzamelalbum te ontwerpen. Hij is enthousiast over het recente nummer van onze Hertogpost, en - last but not least - heet hij de spreker van vanavond, John Dehé, van

**'s-Hertogenbossche Filatelistenvereniging opgericht 8 oktober 1930
Inschrijving Kamer van Koophandel Oost-Brabant, nummer 40216509**

**Secretaris René Kok, Jacq Perkstraat 45, 5242 GA Rosmalen
telefoon 073 – 523 04 79 E-mail: secretaris@hertogpost.nl**

**Redacteur Hertogpost Huber van Werkhoven: tel. 073 – 613 24 38
E-mail: redactie@hertogpost.nl**

**ING rek.nr. NL76 INGB 0001 0779 71
t. n. v. 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging
de jaarcontributie bedraagt in 2019 binnen Nederland € 37,50**

**Nieuwtjesdienst E-mail: nieuwtjesdienst@hertogpost.nl
Commissie Nalatenschappen E-mail: veiling@hertogpost.nl
Bibliothecaris E-mail: bibliotheek@hertogpost.nl
Website: www.hertogpost.nl E-mail: info@hertogpost.nl**

harte welkom. Het verslag van 24 oktober wordt (met dank aan de secretaris) ongewijzigd vastgesteld.

2. Begroting 2020: te lezen en te bestuderen in de Hertogpost van deze maand. Er zijn bij de secretaris geen vragen binnen gekomen en ook vanuit de zaal is er geen commentaar. De voorzitter vraagt derhalve of de vergadering akkoord kan gaan met de voorgestelde begroting, en daar wordt unaniem mee ingestemd. Verder is de vergadering akkoord gegaan met het voorstel om de donatie van € 600 van de gemeente 's-Hertogenbosch in een apart fonds aan te wenden voor toekomstige evenementen. De jaarcontributie blijft ongewijzigd.

3. De lezing van vanavond: is van de hand van John Dehé. 'Prentbriefkaarten WO I', toegespitst op de vlucht van Keizer Wilhelm II naar Nederland in 1918, met in zijn kielzog de kroonprins. Een prachtig verhaal, met unieke afbeeldingen op het scherm. Een lust voor het oog. Maar ook voor het oor. Een indrukwekkend verhaal over de wederwaardigheden van de Duitse keizerlijke familie hier in Nederland en hun escapades. Ze leefden er aardig op los in hun niet onaardige stulpjes. Dat staat in schril contrast met het ellendige leven van de vele vluchtelingen in Nederland tijdens WO I. De Keizer verbleef uiteindelijk in Doorn en de kroonprins op het toenmalige eiland Wieringen, thans deel uitmakend van de Wieringermeerpolder in de kop van Noord-Holland. Wij hebben er veel van opgestoken en het was muistil in de zaal. Het onderzoek naar vader en zoon heeft uiteindelijk geleid tot een prachtig boek. Voor wie er geen genoeg van kan krijgen. De omstreden eilandgast nam in 1923 het besluit om terug te keren naar Duitsland. Hij flirtte zelfs met de opkomende Nazi's. Hitler wilde niets van hem weten. De kroonprins is straatarm gestorven. Wij hebben genoten van een prachtig verhaal, met heel bijzondere afbeeldingen van unieke en kostbare prentbriefkaarten. Een terecht applaus voor de heer Dehé. We gaan over tot

4. De Grote veiling: Ruim 260 kavels lagen klaar verkocht te worden. En in sneltreinvaart veranderden meer dan 200 kavels van eigenaar. Een prachtige veiling met veel tevreden gezichten na afloop. De lange zit werd ruimschoots goed gemaakt.

5. De gratis verloting: gaat vanavond niet door. De prijsjes liggen nog elders. De volgende keer dus een dubbele verloting. Van

6. De rondvraag: wordt geen gebruik gemaakt, zodat we even na de klok van 22.00 uur over kunnen gaan tot

7. De sluiting: Iedereen wel thuis en graag tot de volgende keer op de verrassende jaarafsluitingsbijeenkomst.

René Kok, secretaris.

OCTANTJE

Op de briefomslag Wenen-Brussel ziet u een rood nummer 25 en een rode datum 9-5-'60 staan. Ik bezit ook nr. 27 met rode datum 28-7-'60. Deze notaties zijn mogelijk door de ontvanger, Richard Menger, genoteerd. Er moet een serie 'Richard Menger' op de markt zijn gebracht die minimaal van '1' naar 27 loopt. Tijdvak eind jaren '50, begin jaren '60. De brieven zijn afkomstig van ene Peter Efler.

Deze Oostenrijkse (en nog twee andere) brieven aan Richard Menger komen uit 'de berg van Gidie', u wel bekend. Alle vier briefomslagen zijn inclusief de brief.

Mijn vraag is: bent u in het bezit van een of meer brieven uit de reeks 1 t/m 27 of hoger? En zo ja, bent u dan bereid mij deze met inhoud te verkopen of te laten scannen?

Het kan mij helpen meer inzicht te krijgen in wie beide heren waren. Ik ben bezig met een artikel over hen.

Reactie aan Marten Tilstra, 073 642 30 64 of e-mail naar straings@kpnplanet.nl

-0-0-0-

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT

De **volgende bijeenkomst** van de vereniging is op donderdag 23 januari a. s. om 20 uur in scc De Helftheuvel. Zaal 1 is om 19 uur open. Op het programma: een Wilde Veiling

De **volgende postzegelinstituif/ruilbeurs** van de vereniging is op zaterdag 11 januari a. s. van 10 tot 12.30 uur in scc De Helftheuvel. U kunt niet-verkochte kavels van vorige verkopenen alsnog kopen.

De volgende **Bossche Postzegelbeurs Zoetelief** is op zondag 5 januari a. s. van 9.30 tot 12.30 uur in de Noorderkroon bij de Ploosche Hof. Adres: Manis Krijgsmanhof 71, 5233 BR 's-Hertogenbosch.

De **Eindejaarsbeurs Barneveld** vindt plaats op vrijdag 27 en zaterdag 28 december a. s. in de Veluwehal, Nieuwe Markt 6, 3771 CB. Open vanaf 10.00 uur. Entree € 3,-.

De 32e **FILATELIEBEURS** zal worden gehouden op zaterdag 25 en zondag 26 januari 2020 in DUDOK-ARENA op het Arenapark in Hilversum. (Arena 303, 1213 NW Hilversum.)

-o-o-o-

Nederlandse gemeentewapens

SPAAR ZE ALLEMAAL!

En deel ze uit ter promotie

SPELEND VERZAMELEN

Op zaterdag 21 maart 2020 wordt alweer voor de 35^e keer de **Dag van de JeugdFilatelie** georganiseerd. Dit keer tijdens Hertogpost 2020 in de Brabanthallen in samenwerking tussen de 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging en Stamps4Friends.

Gekozen is voor het **thema Spelend Verzamelen**. Er vinden een groot aantal activiteiten plaats waaraan elke jeugdige bezoeker kan meedoen. En er valt heel veel te zien en te doen. Zo zijn er allerlei postzegels met speelgoed als thema, en er is ook veel van dat speelgoed in het echt. Er zijn verzamelingen te zien van autootjes, treinen, fietsen, meccano, playmobil, Kuifje en nog veel meer. Je kunt ook knutselen met meccano om bijvoorbeeld een tractor of een vrachtwagen te construeren.

Je kunt een mooie verzameling zien van playmobil en een maquette van soldaten en militaire voertuigen.

De Model Spoor Groep uit Den Bosch heeft haar treinbaan (N-spoor) opgesteld evenals een ouderwetse blikken speelgoedbaan van Märklin.

Andere activiteiten waaraan je mee kunt doen zijn het **spelletjescircuit**. Je speelt een aantal spelletjes en je krijgt bij ieder spel een stempel op een stempelkaart. Als je die kaart inlevert, krijg je punten om te bieden bij de **veiling** met mooie postzegels, speciaal voor de jeugd.

Je kunt **zelf een postzegel ontwerpen**; van het mooiste ontwerp wordt een echte postzegel gemaakt!

En breng vooral je eigen mooiste postzegel mee. Laat hem zien op een blad en zet er bij waarom je die postzegel het mooiste vindt.

Maar er is nog zoveel meer..... In een verzamelboekje is een overzicht te lezen van alle dingen die je kunt doen of zien.

Al bij binnenkomst krijg je bij de infostand van Stamps4Friends een zakje postzegels. Dat is een mooi begin. Je kunt **gratis grabbelen** in de postzegelberg, en je kunt natuurlijk ook gewoon ruilen met de aanwezige jeugdleden.

Nijntje zal aanwezig zijn en daar kun je uiteraard mee op de foto. En van die foto kun je ook nog eens een mooie Persoonlijke Postzegel laten maken. Jezelf (of iemand anders, mag ook) op een echte postzegel!

Ook met een speurtocht kun je punten verdienen, evenals met het verzamelen van kaartjes met de afbeeldingen van stadswapens. Met deze punten kun je allerlei verrassingen winnen, zoals postzegels (met bloemen) of een postzegelboekje.

Verder kun je informatie krijgen over het **maken van albumbladen** op de computer. Met demonstratie.

En natuurlijk zijn er jeugdleiders aanwezig die je alles over postzegels en verzamelen kunnen vertellen. Jeugdleider Toon, van de Stamp Kids Club is er ook. Hij kan je vertellen hoe je lid kunt worden van de Stamp Kids Club.

Kortom, je zult je geen moment vervelen en met een heleboel postzegels weer naar huis gaan. Komen dus!

DE TOEGANG VOOR DE JEUGD T/M 18 JAAR IS HELEMAAL GRATIS.

MILITAIRE(N OP HUN) POST (4)

Scheepsramp

door Han de Bruin

Niet alle militaire poststukken zijn door of naar een militair verzonden. Soms gaan ze over een militair. Een voorbeeld hiervan is de onderstaande op 12 augustus 1941 afgegeven 'Bescheinigung', in goed Nederlands ook wel 'vrijgeleide' genoemd.

Hierin verklaart de Ortskommandant van Breda, Hauptmann Brandes, dat de soldaat 'Leqese' uit zijn krijgsgevangenschap wordt ontslagen en dat hem toestemming verleend wordt om naar zijn woonplaats Charleroi terug te reizen. Alle autoriteiten worden verzocht hem ongehinderd te laten reizen en hem waar nodig steun te verlenen. Oneerbiedig uitgedrukt, is het een soort persoonsgebonden vrachtbrief, want zonder dat document viel er voor hem niet te reizen.

Deze Belgische soldaat had op dat moment, in 1941, al behoorlijk wat ellende achter de rug. Na de Duitse inval in mei 1940 was hij krijgsgevangen gemaakt. Op 28 mei 1940 had het Belgisch leger gecapituleerd en werden tienduizenden krijgsgevangen genomen soldaten naar kampen in Duitsland afgevoerd. Dit soort massatransporten gebeurde vaak per schip. De gevangenen werden dan via de grote rivieren richting Duitsland getransporteerd. Daarbij werd gebruik gemaakt van rijnaken, die (prop)vol geladen werden met krijgsgevangenen.

Zo werden eind mei 1940 grote groepen krijgsgevangen genomen Belgische soldaten vanuit de regio Gent richting Axel afgevoerd om vandaar uit in konvooien naar Duitsland te worden verscheept.

In Axel werden ze op rijnen ingescheept. Deze voeren dan in konvooi via het Kanaal door Zuid-Beveland, het Hollands Diep, de Waal en de Rijn uiteindelijk richting opvangkampen in Duitsland.

De Belgische soldaat 'Leqese' maakte ook deel uit van zo'n konvooi. Zijn konvooi bestond uit vier rijnen, dat op 30 mei 1940 tegen het eind van de dag op het Hollands Diep ter hoogte Willemstad voer. De rijnaak waarop hij ingescheept was, heette de Rhenus 127, vernoemd naar de transportonderneming Rhenus, die zich met binnenlandse scheepvaart over de Rijn bezig hield.

Op deze Rhenus 127 bevonden zich – zo werd achteraf geschat – zo'n 1.200 krijgsgevangen soldaten, zowel boven- als benedendeks.

Foto van de volgepakte Rhenus 127 in mei 1940 bij de sluis van Wemeldinge (kanaal door Zuid-Beveland)¹.

¹ <https://www.wilhelminasluis.nl/henrean-1.html>. Foto afkomstig van Fred van de Hek.

In de voorgaande oorlogsdagen hadden de Duitse troepen echter in het Hollands Diep magnetische mijnen afgeworpen. Rond 19:00 u ontplofte zo'n mijn tegen de achterzijde van de Rhenus 127, waardoor dit schip zwaar beschadigd raakte en water maakte. De Belgische soldaten raakten te water en probeerden, al dan niet met succes, zelf naar de wal te zwemmen.

Hoewel de inwoners van Willemstad en Duitse soldaten met boten te hulp schoten en manhaftige pogingen gedaan hebben om zoveel mogelijk soldaten te redden, zijn er uiteindelijk in totaal 276 Belgische soldaten verdronken. Ruim 50 soldaten raakten zwaar gewond.² Een aantal Belgische soldaten heeft, nadat zij aan land waren gekomen, van de algehele verwarring gebruik gemaakt om te ontsnappen aan internering.

Bij Willemstad is een Belgische Erebegraafplaats ingericht waar nu 159 slachtoffers begraven liggen en de ramp jaarlijks op de 30e mei herdacht werd³.

Bidprentjes van twee onfortuinlijke Belgische soldaten die de ramp bij Willemstad niet overleefd hebben.

² http://users.telenet.be/jacqueline.gerniers/SITE%20II%202011/index_27.htm

³ <http://www.on4ckz.be/WOII/HERDENKING%20VAN%20DE%20BELGISCHE%20SLACHTOFFERS%20AAN%20BOORD%20VAN%20DE.pdf>

De soldaat 'Leqese' had deze ramp overleefd, maar was daarbij gewond geraakt. Dat blijkt uit een later door de aalmoezenier Théodore Peleman, op 9 oktober 1941 afgegeven verklaring. Deze verklaring is een jaar later, op 26 augustus ('den 26 Oogst') 1942, te Dendermonde gewettigd.

Hierin verklaart Peleman dat de genoemde 'Maurice Lequeuse' van het 8e Regiment Jagers te Voet op 30 mei 1940 te Willemstad als gevolg van een schipbreuk gewond geraakt is tijdens transport naar Duitsland, waarbij het schip rond 19:30u op een mijn liep. Peleman kan dit uit eerste hand bevestigen, omdat hij zich ook op de Rhenus 127 bevond, eveneens gewond was geraakt en aansluitend met Lequeuse in het Diaconessen (zieken)huis te Breda verpleegd is. Dat herstel heeft blijkbaar een jaar geduurd, want het vrijgeleide van de Bredase Ortskommandant werd pas in augustus 1941 verstrekt. Mogelijk is de verklaring door Peleman afgelegd met het doel om aanspraak te kunnen maken op een militair invaliditeitspensioen van overheidswege.

Wat er nadien met deze soldaat gebeurd is, is lastig vast te stellen, ook al omdat de spelling van zijn naam varieert. De Duitse Ortskommandant schreef zijn eigen fonetische versie (Leqese) op. Het is ook de vraag of zijn toevallige reisgenoot, de aalmoezenier Théodore Peleman, zijn naam wel goed meegekregen heeft. Varianten op Lequeuse zijn bijvoorbeeld Lequeux, en in het Vlaams Lekens of Leekens. En was zijn voornaam nu Maurice of was die wellicht Marcel?

Een Maurice Lequeuse was door mij niet terug te vinden. Qua woonplaats en leeftijd zou ene Marcel Lequeux ⁴ de meest waarschijnlijke kandidaat zijn. Deze is namelijk op 20 augustus 1920 in Ransart (deelgemeente van Charleroi) geboren. Op 10 september 2017 is hij in Lodelinsart (eveneens een deelgemeente van Charleroi) overleden.

De Rhenus 127 is dus gezonken. Maar verrassend genoeg is dit schip nog aan een lang tweede leven begonnen, dat tot op heden voortduurt. In augustus 1940 is het schip in twee delen gelicht en aan wal gebracht. Na herstel kwam het in 1942 in Nederland weer in de vaart onder de naam Grebbeland⁵. Na een aantal eigenaarswisselingen en naamwijzigingen werd het schip in 2008 aan het buitenland verkocht. Sedert 2013 is het Roemeense bedrijf S.C. Prompt Shipping Services S.R.L. in Giurgiu Roemenië eigenaar en vaart de Rhenus 127 nu bijna 80 jaar later onder de naam Athos⁶.

De Athos, gefotografeerd door Pieter Boers⁷ op 26 mei 2017 te Antwerpen, vlakbij Axel, waar het schip in mei 1940 zijn noodlottig afgelopen reis begon.

⁴ <http://enmemoire.sudinfo.be/annonce/115232461505149326/lequeux-marcel>

⁵ <https://www.wilhelminasluis.nl/henrean.html>

⁶ https://www.debinnenvaart.nl/schip_detail/312/

⁷ <https://www.binnenvaart.eu/motorvrachtschip/3070-rhenus-127.html>

LEO VAN VEGHEL:

**'DE PERSOONLIJKE POSTZEGEL
IS ZÓ BOEIEND!'**

door Joep van Zijl

Op een koude avond in november rijd ik naar Den Dungen waar Leo woont in een gezellig huis tegenover een park. Later op de avond mag ik een blik werpen op zijn tuin met uitzicht op de schitterend verlichte toren van de Sint-Jacobus de Meerderekerk. Dan vertelt hij ook over een andere hobby, zijn liefde voor planten, en zijn orangerie met onder andere oleanders, Chinese roos en fuchsia's.

Bij binnenkomst liggen al een aantal postzegelalbums gereed, over de inhoud waarvan hij later uitgebreid zal vertellen. Onder genot van koffie vertelt Leo dat zijn hobby met postzegels begon toen zijn vader hem een ½ ct-zegel gaf. Leo, die is geboren in Schijndel, ging enkele jaren geleden met vervroegd pensioen, nadat hij 42 jaar in het basisonderwijs werkzaam was geweest. Na enkele maanden 'lanterfantent' heeft hij zich ingeschreven bij de invallerspool. Elke week is hij nu nog 2 à 3 dagen vol enthousiasme actief op diverse scholen.

Tsjechië

In 1974 kwam Leo terecht in Tsjechië, in het kader van een scholenuitwisselingsproject, en vanaf die tijd heeft hij zijn hart verpand aan dat mooie land. Hij komt er elk jaar drie à vier maal op een vaste plek in Noord-Tsjechië, ten noorden van het Reuzengebergte en op 20 km van de grens met Polen. Hij spreekt warm over een schitterend land en inventieve en ondernemende mensen. Zijn verzameling Tsjechië is nagenoeg compleet. Speciale aandacht heeft hij voor de eerste president van Tsjechië Masaryk en voor Alfons Maria Mucha. Het werk van deze kunstenaar, die is geboren in

Moravië (het huidige Tsjechië) is onlosmakelijk verbonden zijn met Jugendstil, de kunststroming die populair was aan het begin van de twintigste eeuw.

Persoonlijke postzegels

In 2003 raakte Leo in de ban van de persoonlijke postzegels. Dat jaar werd hij 50. Voor het feest verzond hij toen de uitnodigingen gefrankeerd met persoonlijke postzegels, en met het verzoek om de envelop met de zegels aan hem te retourneren. Leo ontving 90% terug! Daarna is de verzameling enorm gegroeid. Zoals ik mocht zien in zijn vele albums, zijn de zegels gerangschikt zowel naar soort zegel (44 eurocent, 39 eurocent, etc.) als naar het type afbeeldingen op de zegels of de aanhangsels. En dat het liefst met allerlei variaties van gestempeld en ongestempeld; zo mogelijk hele velletjes en in veel gevallen ook brieven of kaarten met de zegel.

Bijzonder zijn enkele bepaalde thema's, en ik kies er vanwege de nu eenmaal beperkte ruimte van het Albumblad enkele voor de lezer uit:

- thema 's-Hertogenbossche Filatelistenvereniging (Hertogpost) met alle bijzondere uitgaven;
- thema logo van bedrijven op aanhangsel, velletje en/of op briefpapier (mij blijft bij de bijzondere combinatie van 't braadspit')
- de uitgaven in 2016 van de combinatie van zegels met boogbeelden van de Sint-Jan, samen met het JABC in het jaar van Jeronimus Bosch.

Leo vertelt dat de persoonlijke postzegels hem vreselijk boeien: het is een oneindig spaargebied, met veel verrassingen. Hij is lid van de VPPV - Vereniging Persoonlijke Postzegels Verzamelaars - en bezoekt allerlei beurzen en op internet ook 'Marktplaats' om zijn verzameling uit te breiden. Opvallend hoe zorgvuldig hij al het materiaal sorteert en in albums weet te presenteren.

Last but not least, Leo heeft natuurlijk ook een enorme verzameling Tsjechische persoonlijke postzegels, waarvoor hij de postzegelhandel Pěnkava in Praag bezoekt als hij in Tsjechië komt.

Het is inmiddels laat geworden en er liggen nog een paar albums. Leo is een echte verzamelaar met aandacht voor filatelistische aspecten van de zegels en uitgaven. Hij beperkt zich tot Nederland en Tsjechië. Gelukkig maar, zou ik zeggen, want anders zou zijn huis te klein worden. Alvorens afscheid te nemen, maken we nog een foto, met Leo aan tafel bezig met zijn hobby. Gedurende de wintermaanden heeft hij alle tijd voor deze hobby; in de zomer krijgt de tuin met de planten prioriteit.

Schrijven voor het Albumblad geeft me de kans om mensen als Leo te ontmoeten en via hem de wonderlijke wereld van de filatelist/verzamelaar van persoonlijke postzegels te ontdekken. Bedankt Leo voor deze ontdekkings-tocht.

-o-o-o-

ROUWEN OM EEN ZWANENBROEDER

Door Huber van Werkhoven

Dit rouwbriefje uit 1890 gunt een bescheiden inkijk in het reilen en zeilen van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap, de oudste nog bestaande vereniging in Nederland, die een ononderbroken geschiedenis kent sinds haar oprichting in 1318. Aanvankelijk alleen bestemd voor geestelijken, die op een bijzondere manier Maria vereerden en dit combineerden met hulp voor armen, en gehuisvest in een kapel van de Sint-Janskerk in 's-Hertogenbosch. Later met een ruimere doelstelling, opengesteld voor lekenbroeders, en na de reformatie ook voor gereformeerden. Maar het bleef een gezelschap van mannen (met een enkele uitzondering, waarover later meer) uit de bovenlaag van met name de Bossche samenleving, vaak van vader op zoon, van relatie op relatie. Het eigen onderkomen van de Broederschap (1483) in de Hinthamerstraat is sinds 1999 een erkend en openbaar toegankelijk museum. Het archief is via internet ontsloten. De wapenboeken, de koorboeken en de jaarrekeningen zijn gescand en voor ieder toegankelijk. Bij de viering van het 700-jarig bestaan in 2018 stelde de Broederschap een deel van haar schatten tentoon in het Noordbrabants Museum. Maar in 1890 was het broederschapshuis nog een gesloten bastion, ontoegankelijk voor buitenstaanders. En dat maakt dit tamelijk onooglijke rouwbriefje zo aardig.

In 2012 publiceerde dr. Lucas van Dijk *Van vroomheid naar vriendschap. Biografie van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch 1318-2012*. Het is een kloek, 4 kilogram wegend en 880 pagina's tellend boekwerk, waarin de 2156 leden van de Broederschap in het kort zijn geportretteerd. Daaronder ook de geadresseerde en de afzender van het briefje.

Twee broeders

De brief was gericht aan den Hoog Eerwaarden Heer W.J. Hubert van Beusekom, HrPs (d.i. honorair proost - erevoorzitter) der Ill. L. V. Broederschap te Rotterdam. Deze Willem van Beusekom (1855-1939) was eigenaar van het landgoed Gorp te Hilvarenbeek, inspecteur van de grondbelasting te Rotterdam en vanaf 1881 lid van de Broederschap. Bij gelegenheid van zijn 50-jarig lidmaatschap in 1931 schonk hij een zilveren Proostketen, vervaardigd door de edelsmid Brom te Utrecht. Bij Koninklijk Besluit mocht hij de geslachtsnaam van zijn grootmoeder Hubert toevoegen aan zijn eigen naam, en zo werd de geslachtsnaam gewijzigd in Hubert van Beusekom. Niets menselijks was de broeders vreemd.... Na hem zouden ook twee zoons en een kleinzoon lid worden van de Broederschap.

W.J. Hubert van Beusekom.

Ondertekenaar is V. Tilman, griffier der Broederschap.

Mr. Victor T.J.M. Tilman (1838-1920) was advocaat in Den Bosch, regent van het r. k. weeshuis en lange tijd griffier van de Broederschap.

Zijn echtgenote Josephina Rouppe van der Voort was actief in de Maatschappij tot verzachting van het lot van behoeftige kraamvrouwen.

Na deze Victor zouden er nóg 12 leden van de familie Tilman toetreden tot de Broederschap.

Mr. V.T.J.M. Tilman.

Zwanenbroeders

Maar wie was nu de overledene wiens sterven aan de orde was? In het rouwbriefje werd medegedeeld dat besloten was *rouw aan te nemen en u tot deelneming uit te nodigen wegens het overlijden van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, Zwanen-Broeder onzer Broederschap*. Hoewel Willem III van Oranje-Nassau niets van katholieken moest hebben, werd hij in 1855 verwelkomd als lid van de Broederschap. *Ik zet geen voet in dat klooster*, zou koning Willem III in 1885 over het Rijksmuseum Amsterdam gezegd hebben, uit woede over het rooms-katholieke karakter van het ontwerp van het gebouw. Hij weigerde de eerste steen te leggen, evenals het verrichten van de officiële opening.

In 1818, bij het 500-jarig bestaan van de Broederschap, werd zijn vader, koning Willem II, uitgenodigd Zwanenbroeder te willen worden, hetgeen hij accepteerde. Deze titel was voortaan uitsluitend voorbehouden aan leden van het koninklijk huis. Na Willem III zouden ook Wilhelmina, Juliana, Beatrix en Irene de titel dragen van Zwanenbroeder, daarmee de enige vrouwelijke leden van de Broederschap. Thans is ook koning Willem-Alexander 'Zwanenbroeder'.

De titel gaat terug op de periode van de 16^e eeuw toen onder meer hun voorvader Willem van Oranje Zwanenbroeder was. In die tijd werden een klein aantal leken, personen uit de hoogste kringen, uitgenodigd voor deze eer. Zij konden als Zwanenbroeder lid worden, wat inhield dat zij minstens eenmaal een zwaan cadeau gaven, of andere belangrijke diensten aan de Broederschap zouden bewijzen. En inderdaad schonk Willem van Oranje vanaf 1562 gedurende vier jaren telkens maar liefst zes jonge zwanen. Zijn 19^e eeuwse nakomelingen begrepen wat er van hen werd verwacht. Sinds 1573 kwamen er geen zwanen meer op tafel. Maar toen het eeuwenoude broederschapshuis in de Hinthamerstraat aan een algehele verbouwing toe was, droeg Willem II 2.000 gulden bij in de bouwkosten. Kroonprins Willem gaf 400 gulden.

Willem van Oranje

Koning Willem II

Koning Willem III

Zwanenmaaltijd

Geregeld kwamen en komen de leden van de Broederschap na liturgische plechtigheden samen voor een gezamenlijke maaltijd. In vroeger tijden gold hun jaarlijkse zwanenmaaltijd als het hoogtepunt van culinair en elitair genot. Zwanen waren toen zeldzaam. Het houden van deze sierlijke dieren was voorbehouden aan graven en andere edelen. Het zwanenrecht werd gezien als een waardevol en begeerd bezit. Een pluimgraaf (denk aan pluimvee en dijkgraaf) was belast met toezicht op en handhaving van dat zwanenrecht.

Daarvandaan dus de naam Zwanenbroeder en Zwanenbroedershuis. Boven het in neogotische stijl herbouwde pand troont een zwaan met klapperende vleugels op de top van de gevel.

Het kan verkeren: tegenwoordig geven zwanen overlast en vreten grasland kaal. Ze mogen worden afgeschoten, gelden als nauwelijks te eten. Je vindt ze in geen enkel kookboek terug.

Bronnen:

Dijck, G.C.M. van, *De Bossche optimaten*, Tilburg 1973

Dijck, G.C.M. van, *Biografie van de Illustre Lieve Vrouwe Broederschap te 's-Hertogenbosch 1318-2012*, Zutphen 2012

Oudheusden, J. van, *Geloven in vriendschap. 700 jaar Zwanenbroeders in 's-Hertogenbosch*, 's-Hertogenbosch 2018

-o-o-o-

P. S. Het bestellersstempel van de Rotterdamse besteller met kraag- en stempelnummer 65 verraaft dat Hubert van Beusekom beschikte over een postbus op het postkantoor. Het stempel was zonder een letter, die immers bedoeld was om een bestelronde te bepalen. Het briefje ging in de postbus en dus niet in de bestelling.

TYPE VETH: ENKEL- EN MEERVOUDIGE FRANKERINGEN

afl. 26: frankeringen met de 50 cent blauwgroen

door Adam van der Linden

Schalkhaar, 22 december 1927. Bewijs van bevoegdheid (postbuskaartje) voor het afhalen van post gedurende het eerste kwartaal van 1928 van het hulp-postkantoor Schalkhaar, ressort Deventer. Tarief: 50 ct. per kwartaal.

's-Gravenhage, 22 juli 1925. Waardebrief met bestemming Neubrandenburg, Dtsl. Tarief: brief van 22 gram: 30 ct. Vast recht voor waarde aangifte (aantekenen) 15 ct. Variabel recht voor waarde aangifte van 46 gulden: 5 ct. Totaal 50 ct.

Amsterdam, 3 februari 1940. LP-brief, per 'Clipper' met bestemming Cleveland, USA. Tarief: brief tot 20 gr. 12½ ct. Luchtrecht 27½ ct. Aantekerecht 10 ct. Totaal 50 ct. Vanwege winterweer omgeleid naar Baltimore. Aankomst in Cleveland pas op 1.4.1940. (Vlucht FAM 18)

's-Hertogenbosch, 23 mei 1925. Brief per expresse met bestemming Leiden. Tarief: brief tot 20 gr 10 ct.. Expresrecht 40 ct. De brief is in de bus gegooid (zie stempel BRIEVENBUS). Dit gold als excuus voor een eventuele vertraging wanneer de bus tevoren was geleegd.

Amerongen, 5 april 1929. Postbuskaartje voor het tweede kwartaal van 1929. Tarief: 2,50 gulden voor de groep 'overige kantoren'.

Wageningen, 24 november 1925. Waardebrief met bestemming Löhne, Dtsl. Tarief: brief 41-60 gr.: 35 ct. Aantekenen: 15 ct. Waarde (500 gulden; 10 ct. per 150 gld =) 40 ct. Totaal 90 ct. 10 cent teveel gefrankeerd.

's-Gravenhage, 9 september 1931. Adreskaart van een postpakket met bestemming Brussel. Tarief: 1,50 gulden van 5 tot 10 kg. Gewicht van het pakket is 10 kg. Strookje van 's-Gravenhage KODAK LIMITED, een zogenaamde 'zelfplakker'. Op 10 september 1931 de grens gepasseerd bij Esschen. Op 11 september in Brussel-stapelaats.

-0-0-0-

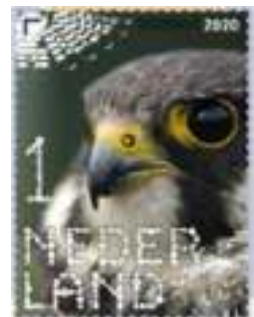

NIEUWE EMISSIES

2 januari: **Beleef de natuur: roofvogels en uilen**
velletje van 10 verschillende postzegels van € 0,91

**Typisch Nederlands:
rookworst**
Postzegel van € 0,91

POSTSTUK VAN DE MAAND

Relais stempel van hulppostkantoor Oorderen

Bonn, 6 augustus 1904. Prentbriefkaart met bestemming Anvers/Oorderen. Omdat de kaart ook aan de voorzijde is beschreven: briefkaarttarief van 10 pfenning. Geplakt slechts 5 pfennig. Strafport in goudcentimes $6\frac{1}{4}$ ct, in Belgische cts verdubbeld tot $12\frac{1}{2}$ ct; afgerond op eerste vijftal: 15 ct. *Oorderen is een verdwenen Belgisch polderdorp. Het dorp werd in 1965 afgebroken om plaats te maken voor de Antwerpse haven.* D. v. d. L.

Voorzijde van de prentbriefkaart.

VERKOPING DONDERDAG 19 december 2019

Kavel	Omschrijving	Cat.	Kwal.	Cat. Prijs €	Inzet €
12.001	Antigua Insteekboek Rood		**/*/0		€ 2,00
12.002	Argentinië Insteekboek Rood		**/*/0		€ 7,00
12.003	Azië Insteekboek Groen		**/*/0		€ 15,00
12.004	België Insteekboek Bruin		**/*/0		€ 10,00
12.005	Berlijn Insteekboek		**/*/0		€ 7,50
12.006	Canada & USA Ordner 1170 stuks tussen 1900 - 2004		**/*/0		€ 2,00
12.007	China Insteekboek Rood		**/*/0		€ 12,00
12.008	Colombia Insteekboek Zwart		**/*/0		€ 7,00
12.009	Cuba Insteekboek Rood		**/*/0		€ 4,00
12.010	Cuba Insteekboek Blauw		**/*/0		€ 7,00
12.011	Curacao Stockkaart 13-17	NVPH	0	€ 22,50	€ 2,50
12.012	Curacao Stockkaart 168-177	NVPH	*	€ 22,00	€ 2,50
12.013	DDR FDC album Blauw		0		€ 3,00
12.014	Denemarken Insteekboek Bruin		**/*/0		€ 4,00
12.015	Duitse Rijk Insteekboek Groen		**/*/0		€ 5,00
12.016	Duitse Rijk Insteekboek Zwart		**/*/0		€ 5,00
12.017	Duitsland Cat. Michel Spec. 2005		0		€ 2,50
12.018	Duitsland FDC album Bruin		0		€ 2,50
12.019	Duitsland Insteekboek Zwart		**/*/0		€ 4,00
12.020	Duitsland Insteekboek Groen		**/*/0		€ 2,00
12.021	El Salvador Insteekboek Rood		**/*/0		€ 3,00
12.022	Engelse koloniën Stockkaart		**		€ 5,00
12.023	Faroer Album Lindner Zelfgemaakte bladen		**/*/0		€ 10,00
12.024	Faroer Album Lindner Zelfgemaakte bladen		**/*/0		€ 10,00
12.025	Finland Album Davo		**/*/0		€ 15,00
12.026	Frankrijk Album Davo 1849-1979		**/*/0		€ 50,00
12.027	Frankrijk Insteekboek Blauw		**/*/0		€ 2,00
12.028	Frankrijk Insteekboek Blauw		**/*/0		€ 2,00
12.029	Frankrijk Insteekboek Blauw		**/*/0		€ 2,00
12.030	Frankrijk Insteekboek modern		**/*/0		€ 20,00
12.031	Frankrijk Insteekboek groen		**/*/0		€ 2,50
12.032	Frankrijk Mapje bladen 1976-1978		**/*/0		€ 6,00
12.033	Frankrijk Ringband Zwart		**/*/0		€ 25,00
12.034	Frankrijk & Congo Insteekboek		**/*/0		€ 10,00
12.035	Grenada Insteekboek Groen		**/*/0		€ 10,00
12.036	Griekenland Album DAVO		**/*/0		€ 2,00
12.037	Guatamala Insteekboek Grijs		**/*/0		€ 3,00
12.038	Hongarije Ringband Wit		**/*/0		€ 2,00
12.039	Hongarije Ringband Wit		**/*/0		€ 3,00
12.040	Hongarije Ringband Wit		**/*/0		€ 2,50
12.041	Hongarije Ringband Wit		**/*/0		€ 3,00
12.042	Hongarije Ringband Wit		**/*/0		€ 2,50
12.043	Ierland Album Davo		**/*/0		€ 12,50

12.044	IJsland Album Davo verzameling		**/*/0		€ 25,00
12.045	IJsland Ringband Wit		**/*/0		€ 2,00
12.046	Indonesië bladen 5 voetbalvelletjes		**	€ 449,00	€ 40,00
12.047	Indonesië Insteekboek rood		**/*/0		€ 12,50
12.048	Italië Insteekboek Beige		**/*/0		€ 4,00
12.049	Italië Insteekboek Bruin		**/*/0		€ 2,00
12.050	Italië Insteekboek Groen		**/*/0		€ 2,00
12.051	Italië Insteekboek Groen		**/*/0		€ 2,00
12.052	Jamaica Insteekboek Groen		**/*/0		€ 2,00
12.053	Japan Insteekboek Blauw		**		€ 10,00
12.054	Korea Insteekboek Rood		**/*/0		€ 8,00
12.055	Liechtenstein FDC album Rood		**/*/0		€ 2,00
12.056	Liechtenstein Kaart 414-459	Michel	0	€ 48,70	€ 4,00
12.057	Liechtenstein Kaart 460-494	Michel	0	€ 37,20	€ 3,00
12.058	Liechtenstein Kaart 495-555	Michel	0	€ 66,60	€ 5,00
12.059	Liechtenstein Kaart 556-599	Michel	0	€ 49,50	€ 5,00
12.060	Liechtenstein Kaart 600-629	Michel	0	€ 37,20	€ 3,00
12.061	Liechtenstein Kaart 694-787	Michel	0	€ 38,40	€ 3,00
12.062	Liechtenstein Kaart 791-836	Michel	0	€ 57,80	€ 5,00
12.063	Liechtenstein Kaart 837-892	Michel	0	€ 66,40	€ 6,00
12.064	Liechtenstein Kaart 893-936	Michel	0	€ 40,90	€ 4,00
12.065	Liechtenstein Kaart 937-983	Michel	0	€ 58,50	€ 5,00
12.066	Luxemburg Album Davo		**/*/0		€ 55,00
12.067	Luxemburg Stockkaart		**		€ 10,00
12.068	Malta Album Davo		**/*/0		€ 5,00
12.069	Malta Insteekboek Groen		**/*/0		€ 6,00
12.070	Midden Amerika Insteekboek		**/*/0		€ 3,50
12.071	Monaco Ringband Wit		**/*/0		€ 4,50
12.072	Mongolië Insteekboek Rood		**/*/0		€ 10,00
12.073	Mongolië Ringband Wit		**/*/0		€ 2,50
12.074	Mongolië Ringband Wit		**/*/0		€ 2,50
12.075	Mongolië Ringband Wit		**/*/0		€ 2,50
12.076	Ned. Antillen Stockkaart thema van Gogh 1586/91+1592	NVPH	**		€ 3,00
12.077	Ned. Indië Insteekboek Randstukken + blokken van 4		**		€ 7,50
12.078	Nederland Albumbladen 80 persoonlijke postzegels		0		€ 8,00
12.079	Nederland Cassette 12 provinciën		**		€ 45,00
12.080	Nederland DAVO Band + Cassette		0		€ 5,00
12.081	Nederland Insteekboek Rood		0		€ 2,00
12.082	Nederland Insteekboek Groen		0		€ 2,00
12.083	Nederland Insteekboek Groen		0		€ 2,00
12.084	Nederland Insteekboek Stempels		0		€ 2,00
12.085	Ned. Insteekboek Blokken van 4		**		€ 5,00
12.086	Nederland Insteekboek Zwart		0		€ 7,50
12.087	Nederland Insteekboek Groen		0		€ 4,00
12.088	Nederland Insteekboek Zwart		0		€ 3,00

12.089	Nederland Insteekboek Bruin		0		€ 10,00
12.090	Ned. Insteekboek Velletjes Blokjes		**		€ 7,00
12.091	Nederland Insteekboek blokken		**/*	0	€ 20,00
12.092	Nederland Insteekboek bruin		**/*	0	€ 10,00
12.093	Nederland Insteekboek Zwart		**/*	0	€ 7,50
12.094	Nederland Map plaatfouten 412	NVPH	**	€ 80,00	€ 6,50
12.095	Ned. Ringband 1e dag bladen		0		€ 2,50
12.096	Nederland Luxe Suppl. DAVO 2002 t/m 2004 Velletjes- boekjes		**/*	0	€ 10,00
12.097	Nicaragua Insteekboek Rood		**/*	0	€ 10,00
12.098	Noord Korea blokken & velletjes		**/*	0	€ 4,50
12.099	Noord Korea zegels en blokken		**/*	0	€ 3,50
12.100	Noord Korea Ringband Blauw		**/*	0	€ 4,00
12.101	Oliestaatjes Insteekboek Blauw		**/*	0	€ 5,00
12.102	Oliestaatjes 2 Insteekboeken		**/*	0	€ 2,00
12.103	Oliestaatjes Insteekboek Groen		**/*	0	€ 3,50
12.104	Oostenrijk DAVO Album Blauw		**/*	0	€ 35,00
12.105	Oostenrijk Insteekboek Zwart		**/*	0	€ 7,00
12.106	Oostenrijk Insteekboek Zwart		**/*	0	€ 10,00
12.107	Oostenrijk Insteekboek wit		**/*	0	€ 5,00
12.108	Oostenrijk Insteekboek bruin		**/*	0	€ 7,50
12.109	Oostenrijk Insteekboek blauw		**/*	0	€ 10,00
12.110	Oostenrijk Insteekboek blauw		**/*	0	€ 10,00
12.111	Oostenrijk Insteekboek groen		**/*	0	€ 10,00
12.112	Oostenrijk Insteekboek rood		**/*	0	€ 2,00
12.113	Oostenrijk Insteekboek rood		**/*	0	€ 7,50
12.114	Oostenrijk Insteekboek bruin		**/*	0	€ 2,50
12.115	Oostenrijk Insteekboek kiwigroen		**/*	0	€ 10,00
12.116	Oostenrijk Stockkaart		0		€ 25,00
12.117	Polen Ringband Zwart		**/*	0	€ 2,00
12.118	Rusland Album Leuchtt. 1992-2001		0		€ 10,00
12.119	Rusland Insteekboek Zwart		**/*	0	€ 7,50
12.120	Rusland Insteekboek Bruin		**/*	0	€ 5,00
12.121	San Marino Insteekboek Rood		**/*	0	€ 5,00
12.122	San Marino Ringband Wit		**/*	0	€ 4,50
12.123	Sovjet Unie 2 Insteekboeken		**/*	0	€ 3,50
12.124	Spanje Insteekboek Groen		**/*	0	€ 3,50
12.125	Spanje Automaatstroken		**/*	0	€ 10,00
12.126	Tsjecho-Slowakije Insteekboek		**/*	0	€ 7,50
12.127	Turkijë Insteekboek Groen		**/*	0	€ 10,00
12.128	UK Stockkaart 47 perfins		0		€ 5,00
12.129	Uruguay Insteekboek Blauw		**/*	0	€ 3,00
12.130	USA Album Davo		**/*	0	€ 50,00
12.131	USA Album Davo		**/*	0	€ 100,00
12.132	USA Album Davo		**/*	0	€ 35,00
12.133	USA Album Davo		**/*	0	€ 150,00
12.134	USA Insteekboek Zwart		**/*	0	€ 10,00
12.135	Vaticaan Album Safe 1991 - 2000		**		€ 50,00

12.136	Vaticaan Album Safe		**	€ 15,00
12.137	Vaticaan Insteekboek Zwart		**/*/0	€ 7,50
12.138	Vaticaan Insteekboek Groen		**/*/0	€ 5,00
12.139	Vaticaan Ringband Wit		**/*/0	€ 12,50
12.140	Venezuela Insteekboek Groen		**/*/0	€ 6,00
12.141	VN DAVO 1990 Albumbladen		**/*/0	€ 2,00
12.142	Vietnam Insteekboek Groen		**/*/0	€ 6,00
12.143	Vietnam Insteekboek Groen		**/*/0	€ 4,00
12.144	Wereld FDC album Rood		0	€ 2,00
12.145	Wereld Insteekboek Zwart		**/*/0	€ 2,00
12.146	Wereld Insteekboek Rood		**/*/0	€ 7,50
12.147	Wereld Insteekboek Thema vissen		**/*/0	€ 10,00
12.148	Wereld Insteekboek Zwart		**/*/0	€ 2,50
12.149	Wereld Kistje Snuffelen		**/*/0	€ 5,00
12.150	Wereld Lectorummap Bruin correspondentie/fdc / brieven		0	€ 15,00
12.151	Wereld Ringband Koningshuizen		**/*/0	€ 2,00
12.152	Wereld Olympics Winterspelen		**/*/0	€ 15,00
12.153	Wereld Schoenendoos snuffelen		**/*/0	€ 10,00
12.154	Wereld Snuffeldoosje 160 fdc		0	€ 7,50
12.155	Zuid-Amerika Insteekboek Bruin		**/*/0	€ 3,50
12.156	Zuid-Korea Ringband Wit		**/*/0	€ 3,50

Om nieuwe kavels in te leveren en voor uw schriftelijke koopopdracht neemt u contact op met Peter Teurlings
Comm. Van Voorst tot Voorstlaan 7, 5224CN 's-Hertogenbosch
E-mailadres: veiling@hertogpost.nl

Pzh West Brabant

*Prins Bernhardstraat 13
4793 CT Fijnaart*

*Tel.nr. 0168-462641
E-mail: pzhwestbrabant@home.nl*

RUIME SORTERING POSTZEGELS VAN VEEL EUROPESE LANDEN
(o. a. gespecialiseerd in Nederland, Duitsland, Zwitserland en Frankrijk)
OOK EEN UITGEBREIDE STOCK VAN O. A. AUSTRALIË

Op de donderdagse verenigingsavonden ben ik altijd aanwezig.
Indien u geïnteresseerd bent in een bepaald gebied kunt u mij dit laten weten. Ik breng dan het gevraagde voor u mee.
Ook altijd een ruime keuze in 5-centsboeken. Tevens behandeling van mancolijsten.